

OKOLJSKA ETIKA

KAJ JE TEMELJ NAŠIH MORALNIH
DOLŽNOSTI DO
OKOLJA?

ANTROPOCENTRIČNI PRISTOPI

NAŠE DOLŽNOSTI DO OKOLJA SO DOLOČENE
IZKLJUČNO S ČLOVEŠKIMI INTERESI

DOBROBIT LJUDI

ČLOVEK JE ODVISEN OD STVARI, KI JIH NUJNO
POTREBUJE ZA ŽIVLJENJE

Za nas so čist zrak, pitna voda in užitna hrana
nujno potrebni. Če ni drugih moralnih premislekov,
potem je onesnaževanje okolja moralno
nesprejemljivo ravno zaradi tega, ker škoduje naši
dobrobiti.

PRISTOPI, KI GRADIJO NA ČUTEČOSTI

NAŠE DOLŽNOSTI DO OKOLJA DOLOČAJO
INTERESI VSEH ČUTEČIH BITIJ.

VSA ŽIVA BITJA SO POMEMBNA

INTRINZIČNO IN NE ZGOLJ INSTRUMENTALNO
(KOT SREDSTVA)

Vsa živa bitja, ne samo ljudje, imajo notranjo
(intrinzično) vrednost in ne zgolj instrumentalne
vrednosti.

BIOCENTRIČNI PRISTOPI

EKOCENTRIZEM IN GLOBINSKA EKOLOGIJA

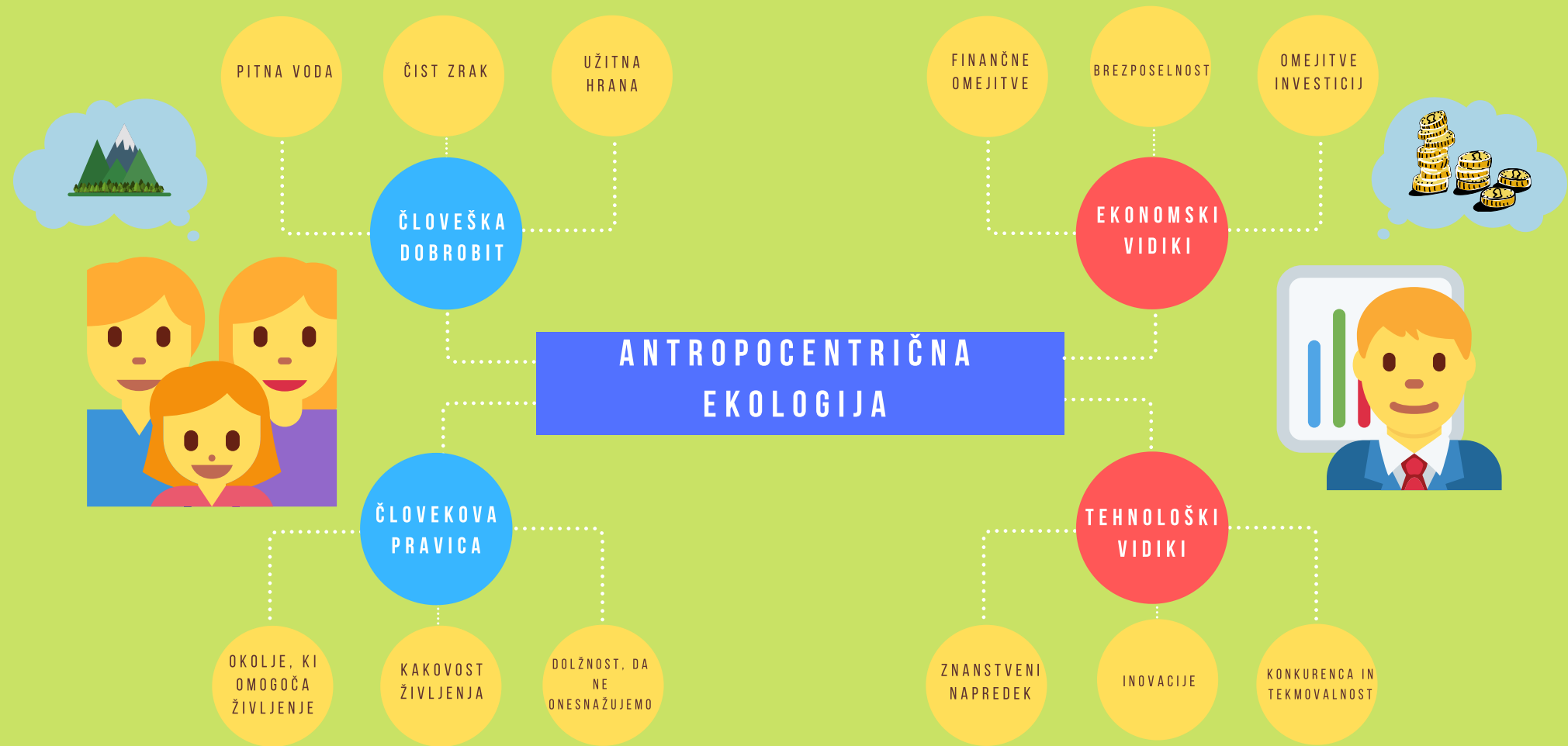
Naše dolžnosti do okolja so določene z
življenjem kot celoto oz. so biocentrične in
ekocentrične.

OKOLJSKI HOLIZEM

MORALNI EKOSISTEMI IN GLOBINSKA
EKOLOGIJA

V središču naše moralne misli morajo biti celotni
ekosistemi kot skupnosti živih bitij ter tudi neživi
gradniki tega okolja (ekocentrizem).

MISELNI
VZOREC

ANTROPOCENTRIČNA EKOLOGIJA

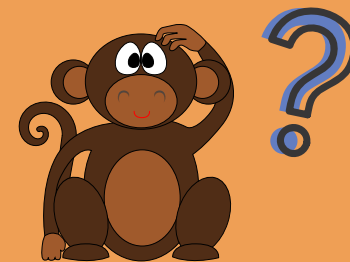
Glede na antropocentričen pogled so naše dolžnosti do okolja določene zgoraj z interesi ljudi.

Na te interese se lahko sklicujemo in tako utemeljimo dolžnost, da ne onesnažujemo okolja, razen če to dolžnost ne pretehtajo drugi moralni premisleki.

vsa čuteča bitja imajo
notranjo oz. lastno
vrednost

Vsa živa bitja, ne samo ljudje, imajo notranjo
(intrinzično) vrednost in ne zgolj instrumentalne
vrednosti.

analogija s specizmom

EKOLOGIJA, KI TEMELJI NA ČUTEČOSTI

PREDNOSTI

SLABOSTI

ni povzročanja trpljenja
nečloveškim živalim v
njihovem okolju

neupravičeno dajanje
prednosti lastni "vrsti"

Imamo moralno dolžnost, da ohranimo nekatere naravne habitate, ki za nas
niso neposredno pomembni, da bi tako preprečili uničenje drugih vrst.

GLOBINSKA EKOLOGIJA

Globinska ekološka zavest predstavlja iskanje temelja ekološke zavesti in življenja preko globokega praševanja, čuječnosti in načina življenja.

Globinska ekologija nasprotuje dajanju prednosti človeškim bitjem pred vsemi drugimi bitji, moškimi pred ženskami, bogatim pred revnimi, Zahodom pred vsemi ostalimi kulturami.

Miselni vzorec: Giannis Stamatellos

SVETOVNI NAZORI

PREVLADUJOČI SVETOVNI NAZORI

Tehnocentrične
industrijske družbe
razumejo človeka kot
neodvisnega in ločenega od
narave

Prevlada nad naravo

Narava kot vir in sredstvo
za človeška bitja

Materialna rast

Prepričanje o obilnih
zalogah naravnih virov

Napredek novih tehnologij

Potrošništvo

Centralizirane skupnosti

GLOBINSKA EKOLOGIJA

Raziskovanje narave
vključuje raziskovanje
naše vloge v njej ter
tesne povezanosti med
vsem

Harmonija z naravo

Narava ima posebno
notranjo vrednost

Osredotočenost na
preproste potrebe

Zemlja ima omejene vire

Premišljena raba
tehnologije in znanosti

Recikliranje

Tradicije, manjšine in
bioregije

GLOBINSKA EKOLOGIJA

temeljne norme

SAMOURESNIČENJE

Uresničenje "sebe" v "celoti,
katere del sem"

BIOCENTRIČNA ENAKOST

Stvarnost in naše mesto v njej kot
zgolj ena vloga v večji drami sveta

IZKUSTVO

Izkustveno razumevanje je pred
(zgolj) razumskim razumevanjem

GLOBINSKA EKOLOGIJA

temeljna načela

Naslednjih osem temeljnih načel globinske ekologija sta oblikovala Arne Næss in George Sessions.

1

Dobrobit in uspevanje človeškega in nečloveškega življenja na Zemlji je vrednota sama po sebi (sopomenke: intrinzična vrednost, notranja vrednost). Vrednote so neodvisne od tega, kar razumemo koristno za človekove interese in namene.

2

Bogastvo in raznolikost oblik življenja prispevata k uresničenju teh vrednot in sta prav tako notranje vredni.

3

Ljudje nimamo pravice, da bi krnili to bogastvo in raznolikost, razen za izpolnjevanje najbolj osnovnih potreb.

4

Uspevanje človeške vrste in kultur je združljivo z zmanjšanjem števila prebivalstva. Uspevanje drugih vrst zahteva takšno zmanjšanje človeške populacije.

5

Sedanje poseganje ljudi v naravo je pretirano, situacija pa se samo še slabša.

6

Naše usmeritve se morajo torej spremeniti. Ker te zadevajo gospodarske, tehnološke in miselne vidike naše družbe, se mora ta temeljito predrugačiti.

7

Miselna sprememba zadeva vrednotenje samega življenja, ne pa zgolj zviševanje življenjskega standarda. Zavedati se moramo pravega pomena dobrega življenja.

8

Vsi, ki se strinjajo s predhodnimi točkami, imajo tudi dolžnost, da neposredno ali posredno uresničijo te spremembe.

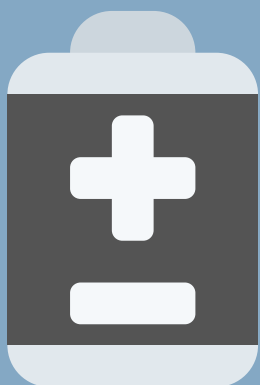

EKOLOGIJA IN ČLOVEŠKI INTERESI

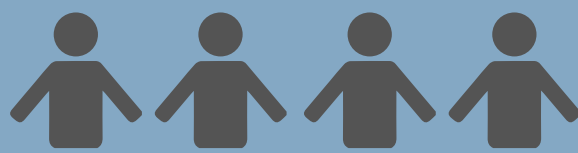
Problem je tehtanje med človekovo željo po neonesnaženem okolju in med okolju nasprotujočimi človeškimi interesi (pogosto ekonomskimi).

Gospodarski obrat, ki predstavlja (manjšo, veliko, ogromno) finančno investicijo, ki proizvaja (nepotreben, zaželen, nujen) izdelek za družbo, ki ustvarja (majhno, srednje, veliko) število delovnih mest in ki (malo, srednje, zelo) onesnažuje okolje.

PORABA ENERGIJE

Energija, ki je potrebna za proizvodnjo, odstranjevanje ali recikliranje računalnikov, pa tudi energija, potrebna za njihovo delovanje, predstavlja pomemben okoljski problem

Zadeva veliko število ljudi

Visoki davek za okolje in strošek za nacionalna gospodarstva

ONESNAŽEVANJE

Proizvodnja polprevodnikov onesnažuje zrak in podtalnico. Te kemikalije in druge spremembe v naravnem okolju povzročajo propadanje prsti oz. tal.

ODVEČNA UPORABA ENERGIJE

Vsakič, ko pustimo prižgane računalnike ali luči, izgubljammo električno energijo. Fosilna goriva ustvarijo večino naše električne energije, hkrati pa tudi številne škodljive emisije (žveplo, ogljikov dioksid idr).

ENERGETSKE EMISIJE

Energetske emisije povzročajo bolezni dihal, smog, kisel dež in globalne podnebne spremembe.

ODPADNA STROJNA OPREMA

Zastareli računalniki, tablice in mobilni telefoni ustvarjajo še en okoljski problem. Odlaganje baterij ali drugih **delov strojne opreme (ki jih ne recikliramo)** lahko povzroča zdravstvene težave pri ljudeh in živalih ter vpliva na onesnaževanje podtalnice. Ti deli lahko vsebujejo **zelo strupene snovi** in so vir sevanja.

DELI, KI JIH NE RECIKLIRAMO

- vezja
- monitorji
- žice
- mikročipi
- matične plošče

NEVARNE SNOVI

- dioksid
- platina
- druge strupene snovi
- živo srebro
- težke kovine
- fosfor

ODLAGANJE STROJNE OPREME

REŠITVE

Poznamo naslednje rešitve za odlaganje rabljene strojne opreme

NADGRADNJA

Nadgradnja (namesto nadomestitev) starih računalnikov je cenejša in bolj ohranja okolje

RECIKLIRANJE

Recikliranje nevarnih delov, posebej s pomočjo specializiranih organizacij

ZAKONODAJA

Vlade sprejmejo zakone, ki zadevajo pravilno razgradnjo in recikliranje odpadnih delov opreme

DONIRANJE

Staro opremo lahko podarimo šolam, neprofitnim organizacijam ali revnejšim državam

OSVEŠČANJE

Osveščanje novih generacij glede etičnih oz. okoljevarstvenih vprašanj računalniške tehnologije

ZELENO RAZMIŠLJANJE

Sledimo načelom zelenega računalništva: oblikovanje in izdelava strojne opreme iz manj škodljivih snovi ter z manj sevanja

ZELENO RACUNALNIŠTVO

Zeleno računalništvo uporabnike računalnikov in drugih naprav spodbuja k temu, da "mislijo zeleno". Nanaša se na prakse, mišljenje in metodologije okolju prijaznejših in trajnostnih informacijskih in komunikacijskih tehnologij.

Zelene računalniške prakse vključujejo številne preproste stvari, ki jih uporabniki naprav lahko storijo, da zmanjšajo vpliv na okolje in tudi stroške za uporabnika.

avtor: Giannis Stamatellos

1 UGASNI

Ne pusti računalnika prižganega brez razloga.

2 NATISNI, LE ČE JE RES NUJNO

Tiskalnik prižgi šele, ko je to nujno potrebno, in tudi tiskaj le, ko je to nujno.

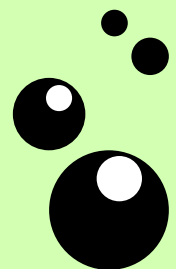
3 VARČUJ Z ENERGIJO

Kupuj oz. izbiraj naprave, ki so energetske varčne in prijazne okolju.

4 OHRANJEVALNIK ZASLONA

Posebej pri starejših monitorjih uporabljajte ohranjevalnike zaslona.

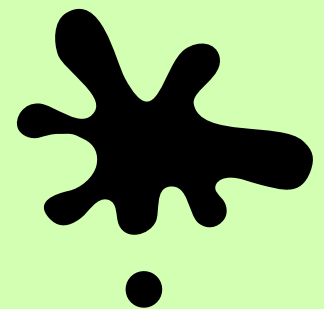
5 RECIKLIRANJE

Reciklirajte dele z nevarnimi snovmi, kot so baterije in kartuše.

6 OKOLJU PRIJAZNO

Kupujte oz. uporabljajte ekološke oz. okolju prijazna črnila oz. barve na naravni osnovi.

7 BREZPAPIRNOST

Svoje delo zasnujte tako, da boste uporabljali čim manj ali nič papirja.

8 TEMEN NAČIN

Izberite temen način pri uporabi zaslonov, saj je ta bolj zdrav za naš vid, hkrati pa bolj prijazen okolju.

BREZPAPIRNA DRUŽBA

Naredite svojo
pisarno zeleno

ZMANJŠAJTE ŠTEVILO NATISNJENIH IZVODOV

Tiskajte manj

Večina pisarniških orodij elektronsko različico dokumenta lahko uporabi bolje in hitreje kot natisnjeno.

RECIKLIRAJTE STAR PAPIR

Sistematično hranite in reciklirajte papir

Papir je neprecenljiv, zato ga je treba ponovno uporabiti ali reciklirati na posebnem mestu oz. košu za papir. Rabljeni papir je mogoče enostavno hraniti v pisarniških škatlah, pripravljenih za recikliranje.

UPORABITE E-POŠTO IN NE FAKSA

Digitalizirajte komunikacijo

Vsa komunikacija znotraj pisarne ali podjetja lahko poteka preko elektronskega sporočanja in hranjenja podatkov, ne pa preko natisnjenih dokumentov.

PONOVNO UPORABITE PAPIR

Rabljen papir ni nujno takoj za v smeti

Lista papirja, ki imajo eno stran še prazno, lahko uporabimo za beležke ali osnutke.

KUPUJTE RECIKLIRANI PAPIR

Kupujte oz. uporabljajte le reciklirani papir, ki je bolj prijazen do okolja.

Takšen papir ponuja že večina trgovcev in s tem ohranimo veliko dreves.

**UPORABLJATE ELEKTRONSKE IZVODE, NE PA
IZVODOV NATISNJENIH NA PAPIR**